

UDSKRIFT
AF
HØJESTERETS ANKE- OG KÆREMÅLSUDVALGS DOMBOG

HØJESTERETS KENDELSE
afsagt onsdag den 8. maj 2019

Sag 1/2019

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T3

(advokat Martin Andersen)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Retten i Nykøbing Falster den 30. oktober 2018 og af Østre Landsrets 17. afdeling den 7. november 2018.

Procesbevillingsnævnets kæretilladelse omfatter alene spørgsmålet om liveblogging.

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Jon Stokholm, Vibeke Rønne, Jens Peter Christensen, Kurt Rasmussen og Jens Kruse Mikkelsen.

Påstande

T3 har nedlagt påstand om, at byretten burde have forbudt, at journalister livebloggede fra hovedforhandlingen.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om stadfæstelse.

Sagsfremstilling

Retten i Nykøbing Falster indledte den 30. oktober 2018 hovedforhandling i en nævningesag med seks tiltalte, herunder T3 . Sagen angik 45 forhold, heraf 26 hjemmerøve-

rier. Retssagen blev hovedforhandlet over i alt 14 retsdage, og der blev den 16. januar 2019 afsagt dom i sagen.

På hovedforhandlingens første dag nedlagde bl.a. T3 påstand om navneforbud, jf. retsplejelovens § 31, stk. 1, nr. 1 og 2, og referatforbud principalt under hele hovedforhandlingen, subsidiært under T3's forklaring, jf. § 30, nr. 2, idet han henviste til, at offentlig gengivelse af hans navn samt offentlig gengivelse af forhandlingen måtte antages at bringe hans sikkerhed i fare samt udsætte ham for unødigt krænkelse. Dette afslog byretten ved kendelse. Senere samme dag nedlagde T3 påstand om forbud mod, at tilstedeværende journalister livebloggede fra retsmødet, hvilket byretten også afslog ved kendelse samme dag.

I byrettens begrundelse for afgørelsen om liveblogging hedder det:

”Det følger af retsplejelovens § 32, stk. 3, at advokater, anklagere, bevogtningspersonale, tolke og personer, der er omfattet af retsplejelovens § 172, stk. 1, 2 eller 4, må transmittere tekst under retsmødet, medmindre retten forbyder dette.

Retten finder ikke, at advokat Martin Andersen har anført konkrete omstændigheder, der kan støtte, at journalisters arbejde med at liveblogge under denne sag medfører en øget risiko for, at vidner vil blive påvirket af de allerede afgivne forklaringer. Herefter, og idet sagens omfang og karakter samt de hensyn, der ligger bag bestemmelsen i retsplejelovens § 182, ikke kan føre til andet resultat, ... [forbydes det] ikke journalister at liveblogge fra denne sag.”

Kendelsen blev sammen med kendelsen om navne- og referatforbud kæret til landsretten, der ved kendelse af 7. november 2018 stadfæstede byrettens kendelser.

Under henvisning til forarbejderne fra 2009 til retsplejelovens § 32, stk. 3, anførte landsretten i begrundelsen vedrørende spørgsmålet om liveblogging bl.a.:

”Landsretten finder, at der ikke efter sagens karakter eller omstændigheder i øvrigt er grunde til at antage, at der er fare for, at mobiltelefoner eller teknisk udstyr vil blive anvendt ulovligt, herunder i strid med princippet i retsplejelovens § 182, eller at der i øvrigt er anført grunde, der konkret giver anledning til at forbyde personer omfattet af retsplejelovens § 172, stk. 1, 2 eller 4, at transmittere tekst under retsmødet.”

Efter det oplyste livebloggede en journalist fra TV2 ØST ved samtlige retsmøder i byretten på nær den 12. december 2018 og ved domsafsigelsen den 16. januar 2019.

Der er for Højesteret fremlagt udskrifter fra retsbøgerne og udskrifter fra livebloggene for de enkelte dage. Det fremgår heraf, at der i udskrifterne fra livebloggene er detaljerede og lange sammenhængende gengivelser af de afgivne forklaringer. Der er endvidere en betydelig overensstemmelse mellem det, der står anført i retsbøgerne, og det, der kan læses i livebloggene. Det gælder f.eks. forklaringer om fremgangsmåden ved de enkelte røverier, gerningsmændenes signalement, sprog, påklædning mv.

Rigsadvokaten har oplyst, at journalisten fra TV2 ØST er orienteret om, at spørgsmålet om liveblogging er kæret til Højesteret.

Retsgrundlag

Retsplejelovens § 182 har følgende ordlyd:

”§ 182. Hvert vidne afhøres for sig. Et vidne må ikke påhøre forklaringer af andre vidner, skønsmænd eller parter, medmindre andet bestemmes af retten, jf. dog § 209 a, stk. 2.”

Retsplejelovens § 32, stk. 1, 3 og 4, har siden lov nr. 1266 af 16. december 2009 haft følgende ordlyd:

”§ 32. Det er forbudt under retsmøder at optage eller transmittere billeder og lyd, medmindre retten undtagelsesvis tillader dette. Offentliggørelse af billeder og lyd, der er optaget i strid hermed, er forbudt. Retten kan i øvrigt på ethvert tidspunkt under sagen forbyde offentlig gengivelse af billeder og lyd, der er optaget under et retsmøde. Rettens afgørelse efter 1. og 3. pkt. træffes ved kendelse.

Stk. 3. Retten kan på ethvert tidspunkt forbyde advokater, anklagere, bevogtningspersonale, tolke og personer, der er omfattet af § 172, stk. 1, 2 eller 4 [dvs. journalister], at transmittere tekst under retsmødet. Afgørelsen træffes ved kendelse. For andre personer er det under retsmøder forbudt at transmittere tekst, medmindre retten undtagelsesvis tillader det.

Stk. 4. Retten kan på ethvert tidspunkt forbyde, at apparater, der kan optage eller transmittere billeder, lyd eller tekst, medbringes eller anbringes i lokaler, hvor der afholdes retsmøder.”

§ 32, stk. 1, fik i det væsentlige sin nuværende ordlyd ved lov nr. 362 af 2. juni 1999. Lovforslaget byggede bl.a. på betænkning nr. 1330/1997 vedrørende samarbejdet mellem retterne

og pressen. Udvalget overvejede bl.a. mulighederne for at foretage billed- og lydoptagelser under retsmøder og mulighederne for at anvende referatbåndoptager. Det hedder herom i betænkningen s. 129 ff. bl.a.:

”3. Udvalgets overvejelser

...

3.1. Billed- og lydoptagelse under retsmøder

Det er udvalgets opfattelse, at det så vidt muligt må tilstræbes, at retsmøder af offentlig interesse kan omtales i medierne på lige vilkår med andre begivenheder af offentlig interesse, men at der blandt andet af hensyn til parter og vidner må sættes visse grænser.

...

Det vil under alle omstændigheder være af betydning for den daglige nyhedsformidling, hvis det tillades at optage ”genrebilleder” og gengive dem i medierne. Sådanne ”genrebilleder” og for så vidt også lydoptagelser kan navnlig tænkes optaget inden retsmødets start og under domsafsigelsen. ...

...

Der er endelig enighed om, at det må sikres, at princippet i retsplejelovens § 182, hvorefter et vidne ikke må påhøre en forklaring afgivet af andre vidner eller parter, ikke tilsidesættes.

...

4. Udvalgets overvejelser om brug af referatbåndoptager

Det er i dag tilladt enhver at nedskrive, herunder ved stenografi, hvad der under et retsmøde udtales af parterne, vidner og dommeren. På den baggrund synes det kun at være et lille skridt også at tillade anvendelse af en båndoptager under retsmødet til støtte for hukommelsen (en referatbåndoptager). En sådan ændring af retstilstanden er dog ikke uden betænkeligheder.

...

Båndoptagelse af en retshandling vil endvidere sætte vidner, medtiltalte m.v. i stand til at gøre sig bekendt med den afgivne forklaring og vil dermed undergrave reglen i retsplejelovens § 182. Efter denne bestemmelse skal vidner afhøres hver for sig, og de må ikke forinden overheøre andre vidners, parters eller syns- og skønsmænds forklaringer, medmindre andet bestemmes af retten.

...

4.1. Journalisters brug af referatbåndoptager

Udviklingen i den teknologi, som journalister betjener sig af under udførelse af deres øvrige journalistiske arbejde, aktualiserer spørgsmålet om anvendelse af referatbåndoptager under retsmøder. For journalisten er referatbåndoptageren et almindeligt arbejdsredskab, der - set ud fra den synsvinkel - helt kan sidestilles med blyant og notesblok.

...

4.1.2. Regler for brug af referatbåndoptager

Det er en forudsætning for udvalget, at båndoptagelserne kun må benyttes internt i nødvendigt redaktionelt øjemed og til støtte for journalistens hukommelse. Ordret gengivelse i medierne af båndoptagelsen må ikke forekomme i lange sammenhængende passager, men må begrænses til korte udsagn og citater.

Brug af referatbåndoptager må ikke medføre, at parter og vidners forklaringer gengives i medierne i videre omfang end i dag. Det er således vigtigt, at princippet i retsplejelovens § 182 om, at vidner ikke må høre parternes, andre vidner og syns- og skønsmands forklaringer, ikke tilsidesættes. Afspilning for andre, herunder for vidner og parter, må ikke ske...”

I det fremsatte lovforslag tiltrådte Justitsministeriet udvalgets forslag om massemediernes adgang til at foretage billed- og lydoptagelse under retsmøder, men fulgte ikke forslaget om mulighederne for at anvende referatbåndoptager. I lovforslagets almindelige bemærkninger hedder det herom bl.a. (Folketingstidende 1998-99, tillæg A, lovforslag nr. L 78, s. 2022 ff.):

”7. *Optagelse af billeder og lyd samt tegning.*

...

7.2. *Lovforslagets indhold.*

...

Billed- og lydoptagelse under retsmøder.

...

Justitsministeriet kan i det væsentlige tilslutte sig de synspunkter, som er fremsat af det samlede udvalg med hensyn til, i hvilke tilfælde massemediene bør tillades at foretage billed- og lydoptagelse, herunder også direkte transmission. Gennemføres lovforslaget, vil retstilstanden være følgende:

I *straffesager* gives der kun helt undtagelsesvis tilladelse til at optage eller transmittere billeder og lyd. Tilladelsen bør således *alene* gives i helt særlige og meget omtalte sager, navnlig mod personer, der er tiltalt for forhold begået i offentlig tjeneste. Der bør i disse undtagelsestilfælde *alene* gives tilladelse til at optage ”genrebilleder”, jf. ovenfor. Det forudsættes således, at der i intet tilfælde gives tilladelse til billed- og lydoptagelse af tiltaltes eller vidners forklaringer. Genrebilleder optages, før domsforhandlingen starter eller under domsafsigelsen...

I *civile sager* bør der *alene* gives tilladelse til at optage eller transmittere billeder og lyd, hvis alle involverede på forhånd er indforstået hermed, og i principielle sager, hvor det offentlige er part...

Justitsministeriet kan tiltræde de yderligere synspunkter og forslag, som er fremsat af udvalgets flertal, herunder at personer, der afgiver forklaring under retsmødet, skal gøres bekendt med, at der optages billeder og lyd, samt, at rettens afgørelse skal træffes ved kendelse.

...

Brug af referatbåndoptager.

...

I hørings svarene over betænkningen samt under drøftelser med Justitsministeriet har Dommerforeningen og præsidenterne for Østre og Vestre Landsret og Københavns Byret stærkt frarådet at give journalister tilladelse til at bruge referatbåndoptager under retsmøder, medmindre retterne får mulighed for selv at optage retsmøderne på bånd. Dommerforeningen og retspræsidenterne har herved bl.a. peget på, at det vil være uacceptabelt, at en journalist ved hjælp af en båndoptagelse kan hævde et sagsforløb, en ordveksling eller lignende, hvis retten er afskåret fra at kunne kontrollere det nøjagtigt og fra eventuelt at kunne imødegå fejlagtige udsagn.

...

På den anførte baggrund finder Justitsministeriet det rigtigst, at der ikke på nuværende tidspunkt gennemføres en ordning med journalisters (eller andres) brug af referatbåndoptagere, og udvalgets forslag herom er derfor ikke medtaget i lovforslaget.”

Ved lov nr. 518 af 6. juni 2007 blev der i retsplejelovens § 32, stk. 1, 2. pkt., indsat en bestemmelse om et generelt forbud mod at transmittere tekst under retsmøder, som retten konkret kunne gøre undtagelse til. Af lovforslagets almindelige bemærkninger fremgår bl.a. (Folketingstidende 2006-07, tillæg A, lovforslag nr. L 150, s. 4931 ff.):

”3. Adgang til at forbyde mobiltelefoner mv. i retslokaler

...

3.2. Lovforslagets udformning

3.2.1. Justitsministeriet anmodede i efteråret 2004 Domstolsstyrelsen om i samarbejde med Rigsadvokaten at vurdere de problemer, der relaterer sig til ulovlig brug af mobiltelefoner under og i forbindelse med retssager. Domsstolsstyrelsen nedsatte herefter en arbejdsgruppe med repræsentanter fra politi, anklagemyndighed og domstolene, der har afgivet rapporten ”Ulovlig mobiltelefoni mv. i retssale”, som indeholder anbefalinger til, hvordan man kan hindre, at mobiltelefoner og andet teknisk udstyr anvendes ulovligt i forbindelse med retssager.

Arbejdsgruppen har overvejet behovet og mulighederne for at forbyde, at der medbringes mobiltelefoner mv. ved retsmøder, og at der transmitteres tekstbeskeder fra retsmøder (f.eks. sms-beskeder).

Arbejdsgruppen anfører, at mobiltelefoner og andet teknisk udstyr, som kan optage og transmittere billeder, lyd og tekst, kan anvendes til flere ulovlige formål i forbindelse med retsmøder. Som eksempler nævnes situationer, hvor en tilhører ved et retsmøde bruger en mobiltelefon til at transmittere vidneforklaringer i form af billeder, lyd eller tekstbeskeder til personer, som befinder sig uden for retslokalet, med henblik på at påvirke efterfølgende vidners forklaringer, eller hvor en mobiltelefon med kamera bruges til at fotografere vidner, som er på vej til eller fra retten, og/eller hvis identitet ønskes hemmeligholdt.

...

3.2.2. Arbejdsgruppen finder, at ulovlig brug af mobiltelefoner i retssale udgør en trussel mod den sikkerhed og tryghed, som vidner, lægdommere, brugere og ansatte ved domstolene bør nyde, og som er afgørende for et velfungerende og tillidsskabende retssystem.

...

Arbejdsgruppen har i den forbindelse overvejet, om der bør indføres et generelt forbud mod at medbringe mobiltelefoner og andet teknisk udstyr, der kan optage og transmittere billeder, lyd eller tekst, i retsmøder...

Arbejdsgruppen foreslår i stedet, at der i retsplejeloven indsættes en udtrykkelig hjemmel til, at retten i forbindelse med retsmøder på ethvert tidspunkt kan beslutte, at teknisk udstyr, herunder mobiltelefoner, der kan optage og transmittere billeder, lyd eller tekst, ikke må medbringes eller anbringes i lokaler, hvor der afholdes retsmøder. Bestemmelsen vil give retten mulighed for at sikre, at forbudet i retsplejelovens § 32, stk. 1, overholdes.

Arbejdsgruppen foreslår endvidere, at det generelle forbud i retsplejelovens § 32, stk. 1, mod at optage og transmittere billeder og lyd fra retsmøder udvides til også at omfatte transmission af tekst. Det bør i alle typer sager være forbudt at transmittere tekst fra retsmøder, da eksempelvis tilhørere via mobiltelefoner eller andet teknisk udstyr ellers - i strid med princippet i retsplejelovens § 182, hvorefter vidner som udgangspunkt ikke må påhøre forklaringer af andre vidner, syns- og skøns mænd eller parter - kan sende tekstbeskeder, f.eks. sms-beskeder, fra retsmøder om indholdet af vidneforklaringer til vidner, som endnu ikke har afgivet forklaring for retten.

...

3.2.4. Justitsministeriet kan tilslutte sig arbejdsgruppens synspunkter og anbefalinger og er enig i, at der i retsplejeloven bør indsættes en udtrykkelig hjemmel til, at retten i forbindelse med en konkret retssag kan forbyde, at der medbringes mobiltelefoner og andet teknisk udstyr, der kan optage og transmittere billeder, lyd eller tekst, i lokaler, hvor der afholdes retsmøder. Justitsministeriet foreslår, at en sådan regel indsættes som et nyt stk. 3 i retsplejelovens § 32, der i dag omhandler forbud mod at optage og transmittere billeder og lyd under retsmøder.

Justitsministeriet kan endvidere tilslutte sig forslaget om, at retsplejelovens § 32, stk. 1, suppleres med et forbud mod at transmittere tekst (f.eks. sms-beskeder) fra retsmøder. Da forbudet til dels er begrundet i ordensmæssige hensyn og for i praksis at sikre en enkel håndhævelse af forbudet, er Justitsministeriet også enig i, at der bør være tale om et generelt forbud mod transmission af tekst, dvs. uanset tekstbeskedens indhold.

I forbindelse med høringen over et udkast til lovforslag er det bl.a. anført, at et forbud mod at transmittere tekstbeskeder fra retsmøder og mod at medbringe mobiltelefoner, pc'er mv. under retsmøder i unødigt omfang vil vanskeliggøre pressens arbejde i forbindelse med nyhedsformidling fra retssager mv., f.eks. muligheden for hurtig nyhedsformidling fra en domsafsigelse. Justitsministeriet er enig i, at det foreslåede forbud mod at transmittere tekstbeskeder fra retsmøder og den foreslåede mulighed for i forbindelse med et retsmøde at forbyde at medbringe mobiltelefoner og andet teknisk udstyr mv.

bør udformes sådan, at pressen sikres fornuftige og hensigtsmæssige arbejdsvilkår. Det er derfor i bemærkningerne til de foreslåede bestemmelser bl.a. præciseret, at retten kan give journalister mfl. tilladelse til at transmittere tekstbeskeder fra retsmøder, hvis det er foreneligt med hensynene bag bestemmelsen, jf. pkt. 3.2.2 ovenfor, f.eks. i forbindelse med en domsafsigelse, hvor journalister ønsker med det samme at kunne orientere redaktionen detaljeret om dommens indhold.

...

Det bemærkes endelig, at Domstolsstyrelsen, hvis lovforslaget vedtages, vil nedsætte en arbejdsgruppe, der med inddragelse af repræsentanter for pressen vil drøfte anvendelsen af de foreslåede bestemmelser med henblik på at sikre en ensartet praksis ved retterne, der bl.a. tager hensyn til pressens særlige behov i forbindelse med nyhedsformidling fra retssager.”

Af bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser fremgår bl.a. (Folketingstidende 2006-07, tillæg A, lovforslag nr. L 150, s. 4937 f.):

”Til nr. 1 (§ 32, stk. 1)

Det foreslås, at der i retsplejelovens § 32, stk. 1, som et nyt 2. pkt. indsættes et generelt forbud mod at transmittere tekst under retsmøder. Forbudet gælder både retsmøder i straffesager og i civile sager (herunder skifte- og fogedsager). Formålet med reglen er navnlig at hindre, at personer, som er til stede under et retsmøde, sender oplysninger om, hvad der forklares eller dokumenteres under et retsmøde via elektroniske tekstbeskeder til personer, som befinder sig uden for retslokalet, f.eks. vidner som endnu ikke er blevet afhørt. Udtrykket ”tekst” i det foreslåede 2. pkt. omfatter alle former for ord, bogstaver, symboler, tegn, tal mv., og forbudet omfatter alle former for tekstbeskeder uanset deres indhold, som transmitteres ved hjælp af teknisk udstyr, herunder sms-beskeder, som sendes fra en mobiltelefon, pc eller lignende.

...

Retten kan endvidere f.eks. give journalister mfl. tilladelse til at transmittere tekstbeskeder fra retsmødet, i det omfang det er foreneligt med hensynet bag det foreslåede 2. pkt., jf. ovenfor. Det vil f.eks. kunne være relevant i forbindelse med domsafsigelsen, hvor tilstedeværende journalister ønsker med det samme at kunne orientere redaktionen detaljeret om dommens indhold...”

Den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 32, stk. 3, blev indsat ved lov nr. 1266 af 16. december 2009. Samtidig blev § 32, stk. 1, 2. pkt., ophævet. Af lovforslagets almindelige bemærkninger fremgår bl.a. (Folketingstidende 2009-10, tillæg A, lovforslag nr. L 30, s. 9 f.):

”3. Transmission af tekst under retsmøder

3.1. Gældende ret

Det er et grundlæggende princip i retsplejen, at retsmøder er offentlige, medmindre andet er bestemt ved lov eller i medfør af lov, jf. retsplejelovens § 28 a, stk. 1. Retsmøder, hvor der afsiges dom, er altid offentlige.

Der er derimod ikke fri adgang til at sende billeder, lyd eller tekst fra et retsmøde ved hjælp af elektronisk udstyr som mobiltelefoner, kameraer og computere. Efter retsplejelovens § 32, stk. 1, er det således forbudt at optage eller transmittere billeder, lyd og tekst under retsmøder, medmindre retten undtagelsesvis tillader det. Offentliggørelse af billeder og lyd, der er optaget i strid hermed, er forbudt. Hvis der anmodes om tilladelse til at optage eller transmittere billeder eller lyd under retsmøder, skal retten træffe sin afgørelse ved kendelse, mens retten kan træffe afgørelse om transmission af tekst ved en beslutning, som skal tilføres retsbogen.

...

Mobiltelefoner og andet teknisk udstyr kan som udgangspunkt medtages til retsmøder, men retten kan på ethvert tidspunkt forbyde, at apparater, der kan optage eller transmittere billeder, lyd eller tekst, medbringes eller anbringes i lokaler, hvor der afholdes retsmøder, jf. § 32, stk. 3.

Forbuddet i § 32 mod at sende tekstbeskeder fra retsmøder og rettens mulighed for at forbyde, at elektronisk sendeudstyr medbringes i retslokalet, blev indført i retsplejeloven ved lov nr. 518 af 6. juni 2007 om ændring af retsplejeloven, lov om retsafgifter og konkursloven (Visse ændringer af regler om forenklet inkassoproces, forbud mod mobiltelefoner m.v. i retslokaler og ophævelse af regler om rettergangsbøder), der trådte i kraft den 1. juli 2007.

Baggrunden for de skærpede regler var, at der havde været problemer med ulovlig brug af mobiltelefoner under og i forbindelse med retssager. Ifølge en arbejdsgruppe, som blev nedsat af Domstolsstyrelsen for at vurdere de problemer, der relaterede sig til ulovlig brug af mobiltelefoner, udgjorde ulovlig brug af mobiltelefoner i retssale en trussel mod den sikkerhed og tryghed, som vidner, lægdommere, brugere og ansatte ved domstolene bør nyde, og som er afgørende for et velfungerende og tillidsskabende retssystem. Ifølge arbejdsgruppen burde det i alle typer sager være forbudt at transmittere tekst fra retsmøder, da eksempelvis tilhørere via mobiltelefoner eller andet teknisk udstyr ellers - i strid med princippet i retsplejelovens § 182, hvorefter vidner som udgangspunkt ikke må påhøre forklaringer fra andre vidner, syns- og skønsmænd eller parter - kan sende tekstbeskeder, f.eks. sms-beskeder, fra retsmøder om indholdet af vidneforklaringer til vidner, som endnu ikke har afgivet forklaring for retten.

I forbindelse med høringen over udkastet til lovforslag blev det dog bl.a. anført, at et forbud mod at transmittere tekstbeskeder fra retsmøder i unødigt omfang ville vanskeliggøre pressens arbejde i forbindelse med nyhedsformidling fra retssager mv. Det blev derfor præciseret i bemærkningerne, at retten kan give journalister m.fl. tilladelse til at transmittere tekstbeskeder fra retsmøder, hvis det er foreneligt med hensynene bag bestemmelsen. Det blev endvidere præciseret, at retten som hovedregel bør give tilladelse til, at advokater, forsvarere og repræsentanter for anklagemyndigheden kan sende tekstbeskeder, som f.eks. e-mails og sms-beskeder samt foretage søgninger i online-tjenester, netværk med sagsakter mv. fra et retsmøde, hvis der fremsættes en begrundet anmodning om det, og det i øvrigt er foreneligt med varetagelsen af den pågældendes funktioner under retsmødet.

3.2. Lovforslagets udformning

I forbindelse med vedtagelsen af de ovenfor refererede skærpede regler for transmission af tekstbeskeder fra retsmøder blev det forudsat, at Domstolsstyrelsen skulle nedsætte

en arbejdsgruppe, der med inddragelse af repræsentanter for pressen ville drøfte anvendelsen af bl.a. forbuddet mod at sende tekstbeskeder fra retsmøder med henblik på at sikre en ensartet praksis ved retterne. Domstolsstyrelsen nedsatte arbejdsgruppen i juni 2007, og arbejdsgruppen afsluttede sit arbejde i januar 2008 med en vejledning om anvendelse af mobiltelefoner, såkaldte notebooks mv. i retslokaler. Vejledningen er tilgængelig på Domstolsstyrelsens hjemmeside.

Det fremgår af vejledningen, at det er vigtigt, at advokater, forsvarere og repræsentanter for anklagemyndigheden har de bedst mulige vilkår for at udføre deres arbejde. Arbejdsgruppen har derfor fundet, at retten bør imødekomme anmodninger fra disse persongrupper om tilladelse til at sende tekstbeskeder, medmindre afgørende hensyn taler imod dette. Ifølge arbejdsgruppen kan det også være påkrævet for repræsentanter for politiet og bevogtningspersonale, der er til stede i retten for at sikre ro og orden, at kunne transmittere tekst under retsmødet. Tilsvarende gælder også for tolke, der er indkaldt til at oversætte forklaringer, der afgives i retten.

Ifølge arbejdsgruppen bør retten endvidere imødekomme anmodninger fra journalister om tilladelse til at transmittere tekst under retsmøder, navnlig i forbindelse med domsafsigelsen, medmindre afgørende hensyn taler imod dette. Arbejdsgruppen er opmærksom på, at den i vejledningen foreslåede friere adgang for journalister til at transmittere tekst fra retsmøder vil kunne føre til en øget risiko for, at vidner påvirkes af andres vidneudsagn. Arbejdsgruppen har imidlertid valgt at lægge vægt på, at arbejdsgruppen ikke er bekendt med tilfælde, hvor journalisters arbejde i retssalene i Danmark har medført en sådan påvirkning af andres vidneudsagn. I de tilfælde, hvor der måtte foreligge en sådan risiko for påvirkning, er det arbejdsgruppens vurdering, at de eksisterende regler om referatforbud udgør et tilstrækkeligt værn.

I forbindelse med sit arbejde har arbejdsgruppen peget på, at forbuddet mod at sende tekstbeskeder fra retsmøder kan have virkninger, der er mere vidtgående end det var tilset. Da forbuddet omfatter alle former for teksttransmissioner fra retsmøder, er forbuddet til hinder for, at en advokat f.eks. benytter sin medbragte bærbare pc til at søge efter f.eks. en dom på internettet under hovedforhandlingen, uden at anmode retten om tilladelse. Det skyldes, at indtastningen af adressen/dommens nummer og årgang i internetbrowseren på den pågældendes pc vil indebære transmission af tekstoplysninger via internettet. Arbejdsgruppen har derfor anbefalet, at det overvejes at indføre en generel undtagelse fra forbuddet for så vidt angår advokater, repræsentanter for anklagemyndigheden, bevogtningspersonale, herunder polititjenestemænd, og tolke. Det samme bør efter arbejdsgruppens opfattelse gælde repræsentanter for pressen. Arbejdsgruppen har dog foreslået, at undtagelsen formuleres således, at retten efter en konkret vurdering også skal have mulighed for at forbyde disse personer at transmittere tekst fra retsmøder.

Domstolsstyrelsen er enig i arbejdsgruppens overvejelser og har foreslået, at der tages initiativer til at ændre reglerne som anbefalet af arbejdsgruppen.

I overensstemmelse med arbejdsgruppens anbefalinger foreslår Justitsministeriet på denne baggrund at ændre den gældende bestemmelse i § 32, stk. 1, hvorefter det er forbudt at transmittere tekst under retsmøder, medmindre retten undtagelsesvis tillader det, således at forbuddet ikke omfatter advokater, anklagere, bevogtningspersonale, herunder polititjenestemænd, tolke og journalister, der er omfattet af retsplejelovens § 172,

stk. 1, 2 eller 4. Som anbefalet af arbejdsgruppen foreslås det, at retten på ethvert tidspunkt skal kunne forbyde disse personer at transmittere tekst under retsmødet.”

Af bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser fremgår bl.a. (Folketingstidende 2009-10, tillæg A, lovforslag nr. L 30, s. 14 f.):

”Nr. 2 (retsplejelovens § 31, stk. 1, 2. pkt.)

Det foreslås at flytte bestemmelsen i § 32, stk. 1, 2. pkt., der samtidig foreslås ændret, til et selvstændigt nyt stk. 3 til § 32. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 4, nedenfor.

...

Nr. 4 (retsplejelovens § 32, nyt stk. 3)

Det følger af den gældende i § 32, stk. 1, 2. pkt., at det er forbudt at transmittere tekst under retsmøder, medmindre retten undtagelsesvis tillader det.

Det foreslås at undtage advokater, anklagere, bevogtningspersonale, tolke og journalister fra forbuddet, så det som udgangspunkt er tilladt for disse personer at sende tekstbeskeder under retsmøder. Disse personer, der som led i varetagelsen af deres arbejde under retsmødet kan have behov for f.eks. at kunne sende tekstbeskeder via mobiltelefoner mv. eller søge oplysninger på internettet, vil således have mulighed for det uden først at anmode retten om tilladelse.

...

Efter den foreslåede bestemmelse kan retten dog bestemme efter en konkret vurdering, at det ikke er tilladt at transmittere tekst under retsmødet. Retten får herved mulighed for at varetage det samme hensyn, som er formålet med det generelle forbud mod transmission af tekst under retsmøder, der fortsat vil gælde for andre end advokater, anklagere, bevogtningspersonale, tolke og journalister, dvs. navnlig at forebygge risiko for ulovlig brug af mobiltelefoner mv. Undtagelsen vil bl.a. kunne anvendes i sager, hvor retten ud fra sagens karakter og omstændighederne i øvrigt finder, at der er fare for, at mobiltelefoner eller andet teknisk udstyr vil blive anvendt ulovligt. Som efter det gældende forbud omfatter udtrykket ”tekst” alle former for ord, bogstaver, symboler, tegn, tal mv. og alle former for tekstbeskeder, som transmitteres ved hjælp af teknisk udstyr. Et forbud kan relatere sig til bestemte personer, en bestemt sag eller et bestemt retsmøde. Retten kan træffe en sådan afgørelse af egen drift eller efter anmodning, f.eks. fra anklagemyndigheden, og afgørelsen kan træffes både inden retsmødets start og under retsmødet. Afgørelsen skal træffes ved kendelse.”

Som anført i forarbejderne til lovændringen i 2009 blev der i 2007 nedsat en arbejdsgruppe. Denne arbejdsgruppe afgav i januar 2008 en vejledning om anvendelse af mobiltelefoner, notebooks mv. i retslokaler. Det fremgår heraf bl.a.:

”3.2 Repræsentanter for pressen

Det har i forbindelse med vedtagelsen af de nye regler været forudsat, at forbuddet mod at transmittere tekst ikke i unødigt omfang vil komme til at påvirke journalisters mulig-

hed for at udføre deres arbejde, når de deltager i retsmøder, særligt i forbindelse med domsafsigelsen.

Arbejdsgruppen har fået oplyst, at journalister ikke alene har behov for at kunne sende for eksempel sms-beskeder/e-mails til redaktionen i forbindelse med domsafsigelsen i de enkelte sager, men også har behov for løbende at kunne sende besked til redaktionen om udviklingen i en sag under retsmøderne.

Arbejdsgruppen finder på den baggrund, at retten bør imødekomme anmodninger fra journalister om tilladelse til at transmittere tekst under retsmøder, navnlig i forbindelse med domsafsigelsen, med mindre afgørende hensyn taler imod dette.”

Anbringender

T3 har anført navnlig, at liveblogging fra hovedforhandlingen har muliggjort, at vidner i strid med den grundlæggende retsregel i retsplejelovens § 182 har påhørt forklaringer af andre vidner.

Retsplejelovens § 32, stk. 3, omtaler transmission af tekst, men nævner ikke liveblogging. Bestemmelsen forudsætter, at advokater, journalister m.fl. kan være online under retsmøder og sende beskeder fra retsmøder, f.eks. til kolleger eller redaktører. Bestemmelsen forudsætter derimod ikke, at der som udgangspunkt kan foretages liveblogging, der som formidlingsform rettere er sammenlignelig med videreformidlingsformerne, der er nævnt i § 32, stk. 1, dvs. billeder og lyd. Liveblogging muliggør, at vidner, der endnu ikke er afhørt, kan få et detaljeret kendskab til andre vidners forklaringer, hvilket indebærer en risiko for, at de lader sig påvirke heraf til skade for troværdigheden af den forklaring, som de efterfølgende selv skal afgive.

Afhøringsstemaerne i denne sag har særligt angået gerningsmændenes signalement, sprog, accent, fremgangsmåde, lugt mv., og der er en tæt bevismæssig sammenhæng mellem sagens forskellige forhold. Der er for langt de fleste forholds vedkommende endvidere ingen tekniske beviser i form af fingeraftryk, dna eller lignende. Vidneforklaringerne har derfor spillet en afgørende rolle i sagen.

Ved at tillade liveblogging i et tilfælde som det foreliggende udhules formålet med retsplejelovens § 182, herunder at vidneforklaringer som bevis sikres bedst muligt. Mulighederne for at nedlægge et generelt referatforbud kan ikke varetage de samme hensyn, som et forbud mod at liveblogge efter retsplejelovens § 32, stk. 3.

Henset til sagens karakter og langvarige forløb med mange vidneafhøringer burde der derfor være truffet afgørelse om at forbyde journalister at liveblogge fra hovedforhandlingen, jf. retsplejelovens § 32, stk. 3, jf. § 182.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at betingelserne for at forbyde at liveblogge under hovedforhandlingen ikke var opfyldt, jf. retsplejelovens § 32, stk. 3. Der var efter en samlet vurdering ikke grundlag for at antage, at der var fare for, at mobiltelefoner eller andet teknisk udstyr ville blive anvendt ulovligt, herunder i strid med retsplejelovens § 182.

Udgangspunktet efter retsplejelovens § 32, stk. 3, er, at det er tilladt for pressen frit at transmittere tekst under retsmøder. Efter forarbejderne til bestemmelsen vil et forbud dog efter en konkret vurdering af bl.a. sagens karakter og omstændighederne i øvrigt kunne komme på tale for navnlig at forebygge risiko for ulovlig brug af mobiltelefoner og andet teknisk udstyr.

Det fremgår af lovens forarbejder, at den af Domstolsstyrelsen nedsatte arbejdsgruppe var opmærksom på, at den friere adgang for journalister til at transmittere tekst fra retsmøder kunne føre til en øget risiko for, at vidner ville blive påvirket af andres vidneudsagn. På trods heraf har lovgiver tilsluttet sig arbejdsgruppens forslag om at tillade pressen at transmittere tekst uden forudgående tilladelse.

Det tidligere generelle forbud mod transmission af tekst var i øvrigt primært rettet mod personer, der uden sagligt formål transmitterede tekst fra retssalen. Dette er ikke tilfældet i denne sag, hvor TV2 ØST har haft et sagligt, journalistisk formål med at liveblogge fra sagen.

Der er ikke holdepunkter for at antage, at der konkret var fare for, at livebloggen blev eller ville blive anvendt ulovligt. Der er herunder ingen konkrete holdepunkter for at antage, at vidnerne har været påvirket af livebloggen i strid med retsplejelovens § 182.

Retsplejelovens § 32, stk. 3, må imidlertid læses i sammenhæng med § 182, der som anført af Højesteret i UfR 2009.2473/1 er udtryk for en grundlæggende retsregel. Det kan således have ganske alvorlige konsekvenser, såfremt vidner, der er indkaldt til at afgive forklaring i retten, forinden gør sig bekendt med de tiltaltes eller andre vidners detaljerede forklaringer gennem en liveblog. Liveblogging er ikke nævnt i forarbejderne til § 32, stk. 3, og det er derfor ikke

ganske klart, om lovgiver har været opmærksom på, at den særlige form for transmission af tekst, som liveblogging udgør, indebærer en større risiko for påvirkning af vidners forklaringer, end pressens mere overordnede dækning i form af traditionelle artikler indebærer. Der er efter forarbejderne til bestemmelsen hjemmel til også ud fra mere overordnede betragtninger over sagens karakter at forbyde transmission af tekst, hvilket f.eks. kunne komme på tale på baggrund af alvoren af de forbrydelser, der er rejst tiltale for, varigheden af hovedforhandlingen og den måde, hvorpå bevisførelsen og afhøringerne er tilrettelagt.

Efter en samlet vurdering er der imidlertid ikke grundlag for i den konkrete sag at antage, at der var fare for, at mobiltelefoner eller andet teknisk udstyr ville blive anvendt ulovligt, herunder i strid med de grundlæggende hensyn bag retsplejelovens § 182, hvorfor landsrettens kendelse skal stadfæstes.

Højesterets begrundelse og resultat

Retten i Nykøbing Falster indledte den 30. oktober 2018 hovedforhandling i en nævningesag, hvor seks personer, herunder T3, var tiltalt i 45 forhold, heraf 26 hjemmerøveri. Ved byrettens dom af 16. januar 2019 blev T3 idømt fængsel i 15 år. Dommen er anket til landsretten.

På hovedforhandlingens første dag nedlagde T3 påstand om, at retten i medfør af retsplejelovens § 32, stk. 3, skulle forbyde journalister at liveblogge fra retsmødet. Retten imødekom ikke denne anmodning. Ved kendelse bestemte retten: ”Det forbydes ikke journalister at liveblogge fra denne sag”. Denne kendelse blev stadfæstet af landsretten den 7. november 2018. T3 har kæret landsrettens kendelse til Højesteret, og sagen angår, om byretten burde have forbudt journalisterne at liveblogge fra hovedforhandlingen.

Højesteret lægger til grund, at det centrale ved liveblogging er, at der foretages en detaljeret og samtidig transmission af tekst til offentligheden. Liveblogging under retsmøder kan f.eks. ske på den måde, at journalister under hovedforhandlingen løbende transmitterer tekst på netmediernes hjemmesider mv. med detaljeret gengivelse af de tiltaltes og vidnernes forklaringer. I modsætning til almindelig journalistisk reportage i medierne vil der typisk være tale om en gengivelse uden redaktionel bearbejdning. Liveblogging indebærer, at vidner, der end-

nu ikke er afhørt, får adgang til i detaljer at gøre sig bekendt med de tiltaltes og andre vidners forklaringer.

I den konkrete sag fremgår det af udskrifterne fra livebloggene, at der i stort omfang og detaljeret med lange sammenhængende passager skete gengivelse af, hvad der blev forklaret. Der er endvidere en betydelig overensstemmelse mellem det, der står anført i retsbøgerne, og det, der kunne læses i livebloggene.

Efter retsplejelovens § 32, stk. 3, har bl.a. journalister som udgangspunkt ret til at transmittere tekst under retsmødet. Efter bestemmelsen kan retten dog på ethvert tidspunkt forbyde sådan transmission. Efter § 32, stk. 1, er det forbudt under retsmøder at optage eller transmittere billeder og lyd, medmindre retten undtagelsesvis tillader dette. Fra 2007 og indtil ændringen ved lov nr. 1266 af 16. december 2009 var transmission af tekst også omfattet af det generelle forbud i § 32, stk. 1.

Af forarbejderne til ændringen i 2009 af § 32, stk. 3, (Folketingstidende 2009-10, tillæg A, lovforslag nr. L 30, s. 15) fremgår bl.a., at udtrykket ”tekst” omfatter alle former for ord, bogstaver, symboler, tegn, tal mv. og alle former for tekstbeskeder, som transmitteres ved hjælp af teknisk udstyr. Der er ikke i forarbejderne fra 2009 bidrag til den nærmere fastlæggelse af, hvornår retten kan og bør forbyde pressen at transmittere tekst under retsmøder. Liveblogging er ikke omtalt. Det fremgår imidlertid af den vejledning fra 2008, der er omtalt i forarbejderne, at arbejdsgruppens anbefaling byggede på en oplysning om, at journalister ”også har behov for løbende at kunne sende besked til redaktionen om udviklingen i en sag under retsmøderne”.

Højesteret finder, at retsplejelovens § 32, stk. 3, skal læses i sammenhæng med lovens § 182, hvorefter hvert vidne afhøres for sig, ligesom et vidne ikke må påhøre forklaringer af bl.a. sagens parter eller andre vidner, medmindre andet bestemmes af retten. Bestemmelsen i § 182 er udtryk for en grundlæggende retsregel, jf. Højesterets kendelse af 29. juni 2009 i sag 57/2009 (UfR 2009.2473/1), og har til formål at sikre, at vidner så vidt muligt ikke har detaljeret kendskab til de forklaringer, der er afgivet af de tiltalte og andre vidner, før de selv skal afgive forklaring.

Højesteret finder på den baggrund, at en detaljeret og samtidig offentlig gengivelse af tiltaltes og vidners forklaringer under retsmøder (liveblogging) som udgangspunkt er i strid med retsplejelovens § 182 og derfor skal forbydes efter lovens § 32, stk. 3. Derimod er der ikke grundlag for at forbyde en tilstedeværende journalist som almindelig reportage – også under retsmødet – at skrive om sagen og formidle indtryk af de afgivne forklaringer, uden direkte at gengive, alt hvad der er forklaret.

I den foreliggende sag, hvor adskillige vidner skulle afgive forklaringer om bl.a. gerningsmændenes signalement, de anvendte fremgangsmåder mv., finder Højesteret, at byretten burde have forbudt, at journalister livebloggede de tiltaltes og vidnernes forklaringer, jf. retsplejelovens § 32, stk. 3, sammenholdt med § 182.

Højesteret tager herefter T3's påstand til følge som bestemt nedenfor.

Thi bestemmes:

Retten i Nykøbing Falster burde have forbudt, at journalister livebloggede de tiltaltes og vidnernes forklaringer fra hovedforhandlingen i sagen mod bl.a. T3 .

Statskassen skal betale kæresagens omkostninger for landsret og Højesteret.

--oo0oo--

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Højesteret, den 8. maj 2019.

Kirsten Lohmann
kontorfuldmægtig

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS RETSBOG

Den 7. november 2018 holdt Østre Landsret møde i retsbygningen, Bredgade 59, København.

Som dommere fungerede landsdommerne Louise Saul, Arne Brandt og Anne-Sophie Abel Lohse (kst.), førstnævnte som rettens formand.

Der foretoges

17. afd. nr. S-3139-18:
Anklagemyndigheden

mod

1) T1
Født september 1981
(advokat Flemming Boye, besk.),

2) T2
Født maj 1970
(advokat Henrik Emil Rasmussen, besk.),

3) T3
Født juli 1995
(advokat Martin Andersen, besk.),

4) T4

Født januar 1998

(advokat Rune Wiborg, besk.)

og

5) T5

Født september 1967

(advokat Henrik Stagetorn, besk.)

Ingen var indkaldt eller mødt.

Der fremlagdes udskrift af retsbogen fra Retten i Nykøbing Falster (1-4565/2018) af 30. oktober 2018 og rettens fremsendelsesbrev af 1. november 2018 vedlagt mail af 27. oktober 2018 fra **Journalist 1**, mail af 30. oktober 2018 fra advokat Martin Andersen samt sagens akter.

Advokat Flemming Boye, advokat Henrik Emil Rasmussen, advokat Martin Andersen, advokat Rune Wiborg og advokat Henrik Stagetorn har kæret Retten i Nykøbing Falsters kendelse af 30. oktober 2018 om ikke at tage begæringen om navneforbud til følge.

Advokat Martin Andersen har endvidere kæret Retten i Nykøbing Falsters kendelse af 30. oktober 2018 om ikke at tage begæringen om referatforbud til følge, samt om ikke at forbyde journalister at liveblogge fra sagen.

Efter votering afsagdes

k e n d e l s e :

Landsretten er enig i byrettens resultat og begrundelse for ikke at nedlægge navne- eller referatforbud. Landsretten har for så vidt angår navneforbuddet endvidere lagt vægt på grovheden af den kriminalitet, der ved nævningeting er rejst tiltale for, samt den samfundsmæssige betydning af sagen, jf. retsplejelovens § 31, stk. 3.

Retsplejelovens § 32, stk. 3, hvorefter retten på ethvert tidspunkt kan forbyde blandt andet personer omfattet af retsplejelovens § 172, stk. 1, 2 eller 4, at transmittere tekst under retsmødet, blev indført ved lov nr. 1266 af 16. december 2009. Ændringsforslaget til retsplejelovens § 32 byggede på en anbefaling fra en arbejdsgruppe, der var nedsat af Domstolsstyrelsen. Om arbejdsgruppens overvejelser er i lovforslaget anført blandt andet, at den:

”friere adgang for journalister til at transmittere tekst fra retsmøder vil kunne føre til en øget risiko for, at vidner påvirkes af andres vidneudsagn... I de tilfælde, hvor der måtte foreligge en sådan risiko for påvirkning, er det arbejdsgruppens vurdering, at de eksisterende regler om referatforbud udgør et tilstrækkeligt værn.”

Af bemærkningerne i lovforslaget til § 32, nyt stk. 3, fremgår blandt andet:

”Efter den foreslåede bestemmelse kan retten dog bestemme efter en konkret vurdering, at det ikke er tilladt at transmittere tekst under retsmødet. Retten får herved mulighed for at varetage det samme hensyn, som er formålet med det generelle forbud mod transmission af tekst under retsmøder, der fortsat vil gælde for andre end advokater, anklagere, bevogtningspersonale, tolke og journalister, dvs. navnlig at forebygge risiko for ulovlig brug af mobiltelefoner mv. Undtagelsen vil bl.a. kunne anvendes i sager, hvor retten ud fra sagens karakter og omstændighederne i øvrigt finder, at der er fare for, at mobiltelefoner eller andet teknisk udstyr vil blive anvendt ulovligt.”

Landsretten finder, at der ikke efter sagens karakter eller omstændigheder i øvrigt er grunde til at antage, at der er fare for, at mobiltelefoner eller teknisk udstyr vil blive anvendt ulovligt, herunder i strid med princippet i retsplejelovens § 182, eller at der i øvrigt er anført grunde, der konkret giver anledning til at forbyde personer omfattet af retsplejelovens § 172, stk. 1, 2 eller 4, at transmittere tekst under retsmødet.

Landsretten stadfæster herefter byrettens kendelser.

T h i b e s t e m m e s :

Byrettens kendelser stadfæstes.

Sagen sluttet.

Retten hævet.

(Sign.)

— — —

Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsret, den 07-11-2018

Merete Ørum Hansen

Retsassistent

Udskrift af retsbogen

roj

Den 30. oktober 2018 kl. 09.30 blev retten sat på Domhuset i retssal A af dommerne Thomas Faarup (retsformand), Jesper Stage Thusholt og Anne Bundgaard med nævninger.

Retsmødet var offentligt.

Retten nr. 1-4565/2018
Politets nr. 1900-76317-00023-17

Anklagemyndigheden
mod
T1
Født september 1981 ,
T2
Født maj 1970 ,
T3
Født juli 1995 ,
T4
Født januar 1998 ,
T5
Født september 1967 og
T6
Født december 1999

Specialanklager Susanne Bluhm var mødt for anklagemyndigheden.

Der blev fremlagt berigtiget anklageskrift af 18. oktober 2018, der erstatter anklageskrift af 12. september 2018, med bilag og tillægsanklageskrift af 18. oktober 2018 med bilag samt nævningelisen.

Advokat Flemming Boye var mødt som beskikket forsvarer for T1 .

Advokat Henrik Emil Rasmussen var mødt som beskikket forsvarer for T2

Advokat Martin Andersen var mødt som beskikket forsvarer for T3

Advokat Rune Wiborg var mødt som beskikket forsvarer for T4

Advokat Henrik Stagetorn var mødt som beskikket forsvarer for T5

Advokat Lonnie Kromann Nielsen var mødt som beskikket forsvarer for T6

De tiltalte T1 , T2 , T3 , T4 ,
T5 og T6 var fremstillet og bekræftede navn og fødselsdato.

Tolk1 og Tolk2 var mødt som tolke i kro- atisk.

Retsformanden bemærkede, at journalist Journalist 1 fra Ekstrabladet på email har anmodet retten oplyse, om der er nedlagt navneforbud.

Retsformanden oplyste, at der ikke er nedlagt navneforbud i sagen.

Advokat Martin Andersen nedlagde påstand om navneforbud for så vidt an- går T3 i medfør af retsplejelovens § 31, nr. 1 og nr. 2, samt re- feratforbud principalt under hovedforhandlingen i sin helhed, subsidiært un- der tiltalte T3's forklaring i medfør af retsplejelovens § 30, nr. 2, idet han henviste til at offentlig gengivelse af tiltaltes navn samt offentlig gengivelse af forhandling/tiltaltes forklaring må antages at bringe tiltaltes sik- kerhed i fare, idet sigtede alene erkender hæleri. Han henviste endvidere til, at offentlig gengivelse af tiltaltes navn vil udsætte ham for en unødigt kræn- kelse. Offentligheden har ikke interesse i gengivelse af tiltaltes navn. Sagen har indtil videre været behandlet for lukkede døre. Sagen skal behandles over adskillige retsdage, og retten må være forsigtig med at spå om, hvorledes sa- gen vil forløbe. Tiltalte har alene erkendt sig skyldig i en række hælerier, som der ikke er rejst tiltale for.

De øvrige forsvarere nedlagde tillige påstand om navneforbud vedrørende deres klienter.

Journalisterne Journalist 2 , Ekstrabladet, Journalist 3 , Sjællandske, Journalist 4 , Ritzau samt Journalist 5 , Tv2 Øst protesterede mod navneforbud samt referatforbud under henvisning til sagens alvorlige karakter.

Anklageren protesterede ligeledes mod navne- og referatforbud, idet hun henviste til sagens alvorlige karakter.

Efter votering afsagde de juridiske dommere sålydende

Kendelse

Der er under sagen rejst tiltale for en række røverier efter straffelovens § 288, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 1, og der er nedlagt påstand om, at straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt. tages i anvendelse. Sagen behandles under medvirken af nævninger. Herefter, og idet der ikke er grund til at antage at hel eller delvis gengivelse af forhandlingen/de tiltaltes navne vil bringe de tiltaltes sikkerhed i fare eller udsætte dem for en unødvendig krænkelse, findes der ikke grundlag for at nedlægge navneforbud vedrørende de tiltalte eller grundlag for helt eller delvist at forbyde offentlig gengivelse af forhandlingen, jf. retsplejelovens § 30, nr. 2, og § 31, stk. 1, nr. 1 og nr. 2, hvorfor

bestemmes:

Forsvarernes begæringer om navneforbud vedrørende T1 , T2 , T3 , T4 , T5 og T6 , samt advokat Martin Andersens begæring om referatforbud tages ikke til følge.

De for T1 , T2 , T3 , T4 og T5 beskikkede forsvarere kærede kendelsen vedrørende navneforbud.

Advokat Martin Andersen kærede tillige afgørelsen om referatforbud.

Den for T6 beskikkede forsvarer, advokat Lonnie Nielsen frafaldt kære.

Som nævninger var mødt

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.

og som suppleanter

- 7.
- 8.

Nævningerne indtog deres pladser i den udtagne rækkefølge.

Retsformanden bemærkede, at retsplejelovens § 66, stk. 2, var iagttaget.

Retsformanden vejledte nævningerne om reglerne i retsplejelovens § 889, stk. 1.

Nævningerne aflagde nævningeløftet.

Anklageskriftet blev læst op. Anklageren berigtigede herunder sagens forhold

36, idet hun efter kl. 05.30 tilføjede "på adressen adresse 1 i by1 " samt sagens forhold 40, idet hun efter straffelovens § 261, stk. 2 tilføjede, "jf. stk. 1", ligesom hun slettede sætningen "idet ved i forening og efter forudgående aftale og planlægning af hvor og hvornår røveriet skulle ske samt aftale om fælles udbytte" efter by2 , og tilføjede " T6 " efter T3 i fjerde linje. Anklageren nedlagde påstand om udvisning i overensstemmelse med tilkendegivelse af 25. oktober 2018.

Tiltalte T1 nægtede sig skyldig.

Tiltalte T2 nægtede sig skyldig.

Tiltalte T3 erkendte sig delvis skyldig i forhold 42 og 43 og nægtede sig i øvrigt skyldig, herunder at forhold 42 var begået i forening med tiltalte T4 . I forhold 42 kunne tiltalte erkende sig skyldig i ulovlig tvang. I forhold 43 tages der forbehold for periodeangivelsen. Der er ingen bemærkninger til påstanden om udvisning, såfremt tiltalte findes skyldig som påstået.

Tiltalte T4 erkendte sig skyldig i forhold 33 og 34 og nægtede sig i øvrigt skyldig.

Tiltalte T5 nægtede sig skyldig og påstod frifindelse overfor påstanden om udvisning.

Tiltalte T6 nægtede sig skyldig.

Anklageren forelagde sagen og dokumenterede herunder

Fotos i Fil 1 C p. 221-225

Skitse i Fil 1 C p. 226

Rapport Analyse mastesug Fil 1 C p. 2181

Kort vedrørende automatisk nummerpladegenkendelse Fil 1 B p. 1300

Observationsrapport Fil 1 B p. 2881-2883

Forsvarerne havde mulighed for at supplere forelæggelsen.

De tiltalte blev gjort bekendt med, at de ikke havde pligt til at udtale sig.

Tiltalte T4 forklarede, at han er kroatisk statsborger. Han er vokset op i Kroatien, idet han dog har boet noget tid i Sverige. Han har to storesøstre i Sverige. Ud over hans mor, far, T3 og T6 har han tillige to små søskende. Han kom til Danmark i oktober 2015. Hans mor og T3 kom først, og så kom de andre. De kom hertil for at få et bedre liv og for at arbejde her. Han var 17 år. Han har været fængslet i næsten et år. Han har ikke udtalt sig til politiet eller i retten. Det har han ikke gjort, fordi det er første gang, at han er i sådan en situation. Hans tidligere forsvarer hav-

de rådet ham til ikke at sige noget. Han har boet på adresse 2 indtil anholdelsen. Han har ikke boet andre steder i Danmark. Hans familie - bortsælgt fra søstrene i Sverige - har boet sammen med ham på adresse 2 .

Forevist skitse af huset Fil 1 C p. 226 forklarede han, at han sov i rummet benævnt 500. Det var hans og T3's værelse. Hans forældre sov i rummet benævnt 600. I forældrenes soveværelse sov også nogen gange hans lillesøster. Hans lillebror og lillesøster hedder X1 og X2 . De små søskende sov også i stuen benævnt 900. T6 sov i stuen med dem. På adressen var også T1 og X3 . De sov i rummet benævnt 400. De sov ikke i skuret benævnt 300. Han kender X3 og T1 . T1 kender han fra Kroatien. X3 har han først lært at kende via T1 . Tiltaltes familie har et hus i Kroatien. T1 har et hus tæt på dette. Det var i 2017, at X3 og T1 kom til Danmark. Der er ikke en dør mellem rummene 400 og 700. Man skal ud af huset for at komme fra de to rum. T1 og X3 havde nøgle til selve huset. De boede der omkring et par måneder. De var stadig i Danmark, da tiltalte blev anholdt. Han har levet af at arbejde med biler - køb og salg - mens han har boet i Danmark. Han har købt gamle biler og sat dem i stand og solgt dem videre. Han solgte ca. 2-3 biler om måneden, nogen gange flere. Det tjente han ca. 7-9.000 kr. på om måneden. Han har ikke betalt skat af disse penge. T3 har arbejdet på samme måde med biler. De penge, som han fortæller om, har de ikke tjent sammen. Han vil vurdere, at T3 har tjent det samme som ham. Deres far har også arbejdet med at sælge biler. De har købt hver deres biler, men også nogen gange købt biler sammen. De delte fortjenesten, når de solgte biler sammen. Han tror ikke, at T3 og deres far betalte skat. Hans mor har gået hjemme med børnene. Han har i de tre år, hvor han har boet i Danmark, ønsket at gå i skolen, men han fik at vide, at han skulle på sprogskole, og det ville han ikke. Han har spurgt jobcentret om arbejde, men de kunne ikke give ham noget. T6 gik i skole. Hans far har haft et registreret firma, der foretog udskiftning af gulve. Det har han arbejdet med, men så blev han syg.

T1 kom til Danmark for at reparere huset adresse 2 , og X3 var hans ven, der skulle hjælpe. De skulle have betaling for deres arbejde. Det var ikke noget arbejde, som de selv kunne lave. Han har ikke handlet med andre ting end biler. Han har ikke haft en profil på Den blå avis. Det havde T3 , og tiltalte annoncerede via T3's brugerprofil på Den blå avis. Han annoncerede med biler og kan ikke huske, at han annoncerede med andet. Han havde ikke en telefon, som han anvendte, da han blev anholdt. T3 havde en telefon, og han brugte T3's , når de var sammen. De var sammen, når de købte biler. Tiltalte havde en telefon derhjemme. Han kan ikke huske telefonnummeret. Han kan ikke nogen af cifrene. Det var en mobiltelefon. Han ved ikke, hvordan han handlede biler uden at tage sin telefon med. Nogen gange havde han den med. Han havde den ikke med den dag, hvor de blev anholdt. Han brugte T3's telefon, når de var sammen. Campingvognen på adresse 2 sov hans mor og far nogen gange i. Det var fordi, de ikke havde så god en relation med T3 . Det er en anden mand,

der er ejer huset, men tiltalte betaler manden penge for at købe huset. Det er tiltalte, der betaler. Nogen gange hjælper T3 . Hans mor og far betaler ikke.

Telefonen med telefonnummer havde han på sig ved anholdelsen. Det er T3's telefon. T3 havde ikke andre telefoner. Hans far havde også en telefon. Han kan ikke huske nummeret. Hans mor havde ikke sin egen telefon. Telefonnummer siger ham ikke rigtig noget. Han kan ikke huske, om det er hans telefonnummer.

Det er ham og T3 , der er på fotoene fra den 12. november 2017, som anklageren viste under forelæggelsen. De var ude for at købe en Toyota . De kendte ikke damen, som de købte den af. De mødtes kun med hende for at købe bilen. De var kørende en i BMW med nummerpladen, der begynder med . Det er T3's bil. Det var T3 og nogle andre, der anvendte bilen i dagligdagen. Nogen gange brugte tiltalte den. Hans forældre kørte ikke i den. Nogen gange har de haft andre biler i familien i lidt længere tid. T1 havde kørt BMW'en et par gange. T1 havde en Citroen . Den havde han fået af dem. Efter at de havde købt bilen den 12. november 2017, parkerede de BMW'en på en parkeringsplads bag en restaurant i by3 . Det var i København, at de købte Toyotaen. Han og T3 kørte videre i Toyotaen. De kørte til by4 . T3 skulle mødes med en kammerat, der hedder X4 . Han kender ikke hans efternavn. Han har set ham før. Han er jo ven med hans bror, men han taler ikke så meget med ham. De er ikke uvenner. X4 kommer fra Georgien. Han bor vist i by5 . Han har aldrig besøgt ham. Han har sort hår og er barberet. Han er omkring 175-180 cm høj. Tiltalte er ca. hundrede og nogle og tres centimeter. Han ved ikke, om X4 er hans rigtige navn. Han har ikke hørt ham blive kaldt andet. Han kan ikke give flere oplysninger om ham. X4 skulle have købt en Audi af dem, men han købte i stedet en Fiat . Han fik registreringsattesten og kørte af sted med bilen. Han betalte med kontanter. Tiltalte kørte med T3 til by4 den 12. november 2017. De kørte til sted 1 , for der skulle de mødes. De var ikke inde på sted 1 . Han var ude af bilen, fordi han tog en bus til sted 2. X4 og T3 kørte videre sammen. Tiltalte skulle vente på de andre i sted 2. X4 skulle hente nogen penge fra nogen, der skyldte penge. Det var X4 , der sagde, at det skulle være på den måde. Han skulle bare vente på dem i sted 2. Det kunne de finde igen. Det var om aftenen, at de var på sted 1 . Han blev anholdt i nærheden af sted 2. Der var gået ca. et par timer, fra han tog fra sted 1 og til han blev anholdt. De havde sagt, at de ville komme efter en eller to timer. Han skulle være inde i shoppingcentret, og så ville de komme derind. Han havde T3's telefon på sig ved anholdelsen. Efter noget tid var det kun X4 , der kom til sted 2. Han gav ham telefonen, og sagde at han var nødt til at tage af sted, og at T3 ville komme. Han ved ikke, hvordan X4 fandt ham, men det var ude på gaden. Han fik T3's telefon af X4 . X4 sagde, at T3 kom om lidt. Han havde ikke talt med T3 eller X4 , fra han forlod dem på sted 1 . Tiltalte havde ikke selv sin telefon med. X4

sagde ikke noget om politiet. Tiltalte syntes, at det var mærkeligt, at T3 ikke var med. Han spurgte X4, men han ville hurtigt af sted. Han så ikke, om han var kørende i bil.

Han blev anholdt maksimum to timer senere. Han mener ikke, at han talte i telefon med nogen, inden han blev anholdt. Han kan godt have talt med sin mor og far. Han har muligt spurgt dem om T3. Den nat var han meget fuld. Han havde drukket whisky. Han havde drukket hele dagen. Han har dog ikke svært ved at huske, hvad der skete. Han tror, at han har talt med enten sin mor eller far for at spørge efter T3. Det var nok, da han var i eller ved sted 2. Det var ham, der ringede til dem.

Anklageren afspillede og dokumenterede Fil 1 C. p. 2230 (teleaflytning af den 13. november 2017 kl. 04:25:07).

Tiltalte forklarede hertil, at han ikke ved, om det er ham, der taler, men det burde være ham. Han mener, at det er ham. Han bekræftede herefter, at det var ham, der talte. Han talte med sin mor.

Foreholdt at telefonen i forbindelse med opkaldet var på adresse 3, by6 oplyste han, at han først var i sted 2 senere. Han var ikke i by6 den aften.

Foreholdt at masten, der dækker samtalen, dækker den vej, som T3 blev anholdt på, forklarede han, at samtalen ikke var på kroatisk. Det var ikke ham, der talte under samtalen. Han forklarede herefter, at det var ham, der talte. Han var i by6 på det tidspunkt.

Han tog fra sted 1 og gik ad en anden vej, og derfra tog han bussen til sted 2. Han er muligvis kommet forbi by6 på gåturen. Han gik et par kilometer

Foreholdt at samtalen foregik kl. 04.25 om morgenen forklarede han, at han kom sent til sted 2. Samtalen foregik på romani. Han taler både roma og kroatisk med sine forældre.

Han sagde, at de havde fanget T3 her på stedet, da de kom. Oversættelsen er korrekt. Han sagde det, fordi der var sket noget. Han ved ikke, hvem der havde fanget T3 måske politiet. X4 havde sagt noget til ham. X4 havde ikke sagt det hele. Tiltalte oplyste nu, at han ville fortælle sandheden. Han er bange, fordi han bliver beskyldt for alt det her. X4 kom til ham, så snart han var flygtet. Han sagde, at T3 var blevet fanget af politiet.

Han sagde til sin mor "tag nogen ting med hjem, for det ser ikke godt ud". Han ved ikke, hvad han mente med det. Hans mor sagde "Er der noget du kan gøre, hvad har politiet sagt". Hun troede nok, at han var der. T3

skulle have været arresteret for noget, som havde med stoffer at gøre. Det var i hvert fald det, X4 sagde. Det var ikke ved sted 2, at han mødtes med X4. De mødtes på gaden. Han ved ikke, om der var et røveri. Han var fulgtes med T3 og X4 til by6. Han ventede på dem lidt længere væk. De var kørt sammen fra sted 1 til by6. Han blev sat af lidt længere væk fra, hvor de tog hen til. Alt det, som han forklarede om sted 2 er ikke korrekt. X4 var væk i ca. en time eller to. Han fik telefonen af X4 i by6. Han har forklaret sandt om samtalen med X4. Efterfølgende tog han ud til sted 2.

Han forklarede ikke sandheden indledningsvist, fordi han er bange, når han nu har set alle de anklager. Han er bange for X4 og for at blive dømt for noget, som han ikke er skyld i. Han ved ikke, hvor langt han var fra huset, som X4 og T3 var i. De sagde, at de ikke skulle langt væk. Han så meget politi. Politiet kørte forbi ham. Han kunne ikke se politiet gå ind i et hus. Han var ikke helt henne ved huset, hvor X4 og T3 var. Han har ikke set det hus, som X4 og T3 var i.

Hvis der kommer en politiassistent og siger, at han har set tiltalte helt henne ved huset, så vil det ikke ændre hans forklaring. Det, som han siger nu, er sandheden. Han så politiet køre. Han så ikke nogen betjente udenfor politibilene.

Anklageren afspillede og dokumenterede Fil 1 C p. 2231 (telefonaflytning af den 13. november 2017 kl. 04:49:28).

Tiltalte forklarede hertil, at det er ham, der taler i samtalen. Han mener, at det er T6, som han taler med.

Adspurgt om det kan være hans far, forklarede han, at han ikke helt kan vide, hvem det er. Han kan heller ikke huske det. Han er ikke sikker på indholdet, som det er oversat. Han kan ikke rigtig høre det.

Aflytningen blev afspillet igen. Tiltalte forklarede, at han ikke kan høre, om der bliver sagt, at de løb hver for sig. Han kan høre, at der blev sagt, at det er stort, men ikke, at der siges, det er færdigt. Han kan ikke høre, at der bliver sagt noget om, at han løber væk. Han gik derhenad. Han løb ikke fra stedet. Han kunne mærke, at noget var galt, fordi der var så meget politi. Han gik i retning væk fra politiet. Han gik først væk efter, at X4 var kommet. Han ventede, som de havde aftalt.

Anklageren afspillede og dokumenterede Fil 1 C p. 2233 (teleaflytning af 13. november 2017 kl. 05:33:53).

Tiltalte forklarede, at det var ham, der talte. Han kan ikke høre, om han taler med sin lillebror eller far. Han kan heller ikke huske det. Han kan ikke rigtig høre, om samtalen er oversat korrekt. Det må bare blive sådan. Han kan ikke

huske, om han har sagt, at der var to, der kom efter ham. Han har måske set to betjente, der løb efter X4, men han kan ikke huske det.

Den for T3 beskikkede forsvarer, advokat Martin Andersen, nedlagde påstand om, at retten i medfør af retsplejelovens § 32, stk. 3, traf afgørelse om, at det forbydes journalister at liveblogge fra retsmødet. Forsvareren henviste til, at anklageren under afhøringen havde nævnt indholdet af forklaringen fra en politiassistent, der senere skal afgive forklaring i sagen, hvorfor hensynet til retsplejelovens § 182 henset til sagens karakter og langvarige omfang tilsiger dette.

Advokat Henrik Stagetorn og advokat Rune Wiborg tilsluttede sig begæringen.

Anklageren protesterede mod forsvarerens begæring. Hun anførte, at liveblogging må anses for et vilkår for førelse af retssager i dag. Hun anførte videre, at hun ikke mente, at hun havde gengivet en kommende vidneforklaring.

Journalist 6 fra Tv2 Øst protesterede ligeledes mod begæringen, idet hun fastholdt, at journalisterne under henvisning til sagens alvorlige karakter skulle have mulighed for at liveblogge.

Advokat Flemming Boye, advokat Henrik Rasmussen og advokat Lonnie Kromann Nielsen havde ikke bemærkninger til begæringen.

Efter votering afsagde de juridiske dommere sålydende

Kendelse

Det følger af retsplejelovens § 32, stk. 3, at advokater, anklagere, bevogtningsspersonale, tolke og personer, der er omfattet af retsplejelovens § 172, stk. 1, 2 eller 4, må transmittere tekst under retsmødet, medmindre retten forbyder dette.

Retten finder ikke, at advokat Martin Andersen har anført konkrete omstændigheder, der kan støtte, at journalisters arbejde med at liveblogge under denne sag medfører en øget risiko for, at vidner vil blive påvirket af de allerede afgivne forklaringer. Herefter, og idet sagens omfang og karakter samt de hensyn, der ligger bag bestemmelsen i retsplejelovens § 182, ikke kan føre til andet resultat,

bestemmes

Det forbydes ikke journalister at liveblogge fra denne sag.

Advokat Martin Andersen kærede kendelsen.

Anklageren afspillede og dokumenterede Fil 1 C p. 2236 (teleaflytning af telefon af 13. november 2017 kl. 06:07:45).

Tiltalte forklarede, at det er ham, der taler. Han kan ikke høre, hvem han taler med. Han er ikke sikker på, om samtalen er korrekt oversat. Han har kun læst det hurtigt igennem. Han kan måske høre, at der blev sagt, "så tag over til nogen romaer, lige meget hvem". Foreholdt at telefonen går på en mast i by6, forklarede han, at det godt kan passe, at han blev i området i omkring 1 ½ time.

Anklageren afspillede og dokumenterede Fil 1 C p. p. 2238 (teleaflytning af af 13. november 2017 kl. 07:34:57).

Tiltalte forklarede, at det er ham, der taler. Han ved ikke, hvem han taler med. Han ved ikke, om der bliver sagt noget om X4 i de samtaler, som der nu er afspillet. Han kan høre, at de taler om nogen, men han ved ikke hvem. Foreholdt at tiltalte skulle have sagt, at "han skulle hoppe med ham" forklarede han, at han ikke ved, om der er blevet sagt det.

Han blev anholdt ved sted 2. Det var en civil patrulje, der anholdt ham. Han blev ved anholdelsen spurgt om sit navn på engelsk. Han sagde et andet navn end sit eget. Det kan godt være, at det var X5. Han sagde et andet navn, fordi manden var i civil, og han havde en kasket på. Tiltalte var blevet uvenner med en mand i By 7, og måske var det denne mand, der havde sendt en efter ham. Han vidste ikke, at det var politiet, som anholdt ham. De startede med at tale engelsk, og så skiftede de over til at tale dansk. Han sagde, at han havde lavet noget dumt. Han troede, at det var ham fra By 7, der havde sendt en mand efter ham. De kiggede ondt eller udfordrende på hinanden. Da han sagde, at han havde lavet noget dumt, vidste han ikke, at det var politiet, som han talte med. Han så først hans politikort efterfølgende.

Foreholdt at der er fundet mange effekter på deres bopæl og adspurgt, om han kan give nogen forklaring på, hvor effekterne stammer fra, forklarede han, at mange af tingene er nogen, som hans bror har købt. Selv har han ikke købt nogen af tingene. X4 kom med tasker fyldt med ting hjem til dem. Han solgte nogen ting til T3. Tiltalte har set X4 på bopælen, men tiltalte var ikke altid hjemme, når X4 kom. Han har set T3 betale for nogen af tingene. Det var billige ting, så T3 kunne tjene på det. Han ved ikke, hvor genstandene stammede fra. Han havde ikke nogen mistanke om, at genstandene stammede fra et strafbart forhold. X4 sagde nogen gange, at tingene var købt på loppemarked. Han tror, at T3 solgte noget af det videre.

Tiltalte forklarede **ad forhold 11**, at han ikke kender X6 fra by8. Han kender ikke nogen fra by8. Han kender ikke noget til indbruddet den 6. juli 2017.

Anklageren dokumenterede retsgenetisk erklæring gengivet i Fil 1 A p. 1801, hvoraf fremgår, at der på vindueskarmen indenfor indstigningsstedet er fundet dna, der kan stamme fra ham. Tiltalte forklarede, at han undrer sig over det.

Tiltalte forklarede **ad forhold 32 til forhold 35**, at han den 24. oktober 2017 blev standset af politiet i en bil af mærket Audi A6. Han var måske alene og måske sammen med sin bror. Nummerpladen sad på bilen, og den stammede fra en Mercedes, som han havde købt i København. Nummerpladerne burde ikke være stjålne. Da han blev standset, havde han sat nummerpladerne på bilen. Han har ikke kørekort. Han var ved at tage kørekort. Der var ikke ansvarsforsikring på bilen. Bilen var indregistreret i Danmark. Han har aldrig kørt i en bil på udenlandske nummerplader.

Forevist Fil 1 B p. 2631 (rapport vedrørende kvittering fra posthus) samt fotos på p. 2634 forklarede han, at det burde være ham og T3. De var på posthuset for at betale husleje. Han tror, at de betalte med kontanter. De havde nok pengene fra en bil, som de havde solgt. Han ved ikke, hvorfor kvitteringen lå på loftet sammen med nogle handsker, et ur og nogle smykker. Han kan ikke huske, hvem af dem, der fik kvitteringen.

Foreholdt at der er fundet kød i en fryser i et skur på adresse 2, forklarede han, at det er noget, som X4 har solgt til hans bror kort tid før ransagningen. T3 skulle sælge det, men de skulle også spise noget af det selv. Han kan ikke huske, om noget af det lå på jorden. Han tror, at de har en grill. Foreholdt at der lå delvist brændt tøj ved grillen, forklarede han, at han ikke kender noget til det.

Han kender heller ikke til trøjen på fotoet på Fil 1 C p. 233. Det er ikke hans, og han kan ikke huske, om han har set den før.

Han kender ikke beboerne på nogen af gerningsstederne vedrørende tyveri eller røveri som beskrevet i anklageskriftet. Han og T3 har været i Jylland nogle gange for at hente biler. Han kender ikke byen By 9. De køber/sælger biler både dag og nat.

Foreholdt at den sorte BMW ifølge ANPG er registreret mange gange, forklarede han, at han ikke kan huske, hvornår de har kørt. De har kørt mange gange.

Foreholdt at der er fundet handsker på adresse 2, forklarede han, at han havde handsker til brug for sit arbejde med biler. De deltes om handskerne. De brugte også hinandens sko nogen gange.

Han brugte T3's profil på Den Blå Avis. Måske har han også haft sin egen profil. Han kan ikke huske, at han har solgt andet end biler.

Han har ikke brugt T3's telefon til at læse nyheder. Han har ikke læst nogen artikler om røverier på telefonen. De talte ikke om røverier derhjemme.

Foreholdt at der er fundet fotos af vejskilte med vejnavne på telefonen, oplyste han, at han ikke har taget fotos af vejskilte. Hvis han havde brug for et vejnavn, ville han skrive det ned på gps. Han har ikke lavet noter med vejnavne i telefonen.

Han har ikke søgt på smykker eller instrumenter med bestemte navne på telefonen.

Anklageren dokumenterede fra Fil 1 C. p. 1443-1447 (liste med søgeord). Tiltalte forklarede, at han ikke har foretaget søgninger på telefonen på Rolex, 1858 Patek Philippe eller Fender stratocaster.

Sagen udsat til onsdag den 31. oktober 2018 kl. 09.30.

Retten hævet kl. 15.30.

Thomas Faarup
dommer

Udskriftens rigtighed bekræftes.
RETTEN I NYKØBING F., den 1. november 2018

Rosemarie Jørgensen
Kontorfuldmægtig